

Handläggare: Ariane Andersson
Telefon: 08-508 20 065

INSATSER FÖR ÖKAT VALDELTAGANDE

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Vantörs stadsdelsnämnd beslutar att godkänna aktivitetsplan för valet år 2006, enligt förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2006-02-02 och, ger förvaltningen i uppdrag att genomföra insatserna enligt planen.
2. Vantörs stadsdelsnämnd beslutar att godkänna förslaget på hur eventuella medel från den statliga demokratisatsningen ska användas, enligt förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2006-02-02.
3. Vantörs stadsdelsnämnd beslutar att hemställa hos kommunstyrelsen om 400000 kronor för valinsatser i samband med planerad kulturfestival, enligt förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2006-02-02, under förutsättning att stadsdelsnämnden har beslutat att Kulturfestival Vantör 2006 ska genomföras.
4. Vantörs stadsdelsnämnd beslutar att ge föreningen Svea Sträng/Ung utan Pung 150 000 kronor i bidrag för insatser, enligt förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2006-02-02, under förutsättning att sökta medel beviljas från centrala medelsreserven.

Monika Viklander
Stadsdelsdirektör

Anders Lindström
Avdelningschef

SAMMANFATTNING

Vantörs stadsdelsförvaltningen har genom stadsdelsnämndens demokratiplan i uppdrag att arbeta för att höja valdeltagandet. I detta uppdrag ingår att ta fram en aktivitetsplan med insatser som syftar till att höja valdeltagandet. Förvaltningen presenterar nu en sådan aktivitetsplan som bland annat omfattar förslag på att information ska finnas tillgänglig inom förvaltningens verksamheter och att Vantörs föreningar ska ha möjlighet att söka bidrag för informationsinsatser samt förslag på informationsinsatser i samband med en planerad kulturfestival. Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner aktivitetsplanen och ansöker om 400 000 kronor från den centrala medelsreserven till insatserna enligt planen.

ÄRENDETS BEREDNING

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom strategi- och planeringsavdelningen.

BAKGRUND

I stadsdelsnämndens ”Program för Vantör 2003-2006” och ”Demokratiplan för Vantör” har förvaltningen uppdragits att arbeta för att utveckla den lokala demokratin och att höja valdeltagandet. I detta uppdrag ingår att ta fram en aktivitetsplan med inriktningen att höja valdeltagandet.

Enligt stadens budget för år 2006 ska samtliga nämnder och styrelser utveckla nya arenor och skapa forum som ökar medborgarnas insyn i, och möjlighet att delta i, de politiska beslutsprocesserna. Stadsdelsnämnderna ska genomföra insatser för att öka inslaget av deltagardemokrati.

Staden har i den centrala medelsreserven avsatt sju miljoner kronor till arbetet med att utveckla arbetsmetoder för en fördjupad deltagardemokrati samt för arbetet med jämställdhets-, minoritets- och mångfaldsfrågor. Av dessa medel är dock 2,1 miljoner kronor reserverade för informationsinsatser kring de nationella minoriteterna. Resterande 4,9 miljoner kronor ska fördelas till valdeltagande- och deltagardemokratiinsatser samt till insatser för ökad jämställdhet och mångfald. Ansökningarna om medel för sådana insatser ska behandlas i respektive nämnd och vara hos stadsledningskontoret senast den 1 mars. ”Förhoppningen är att kunna ge besked om medlens fördelning i den senare delen av april”, enligt inbjudan. (Inbjudan är bilagd tillsammans med ansökningsformulär.)

Staten har i budgeten för år 2006 avsatt medel för en demokratisatsning i de kommuner som har ingått i de storstadspolitiska utvecklingsavtalen. I Stockholm har fem stadsdelar, varav Rågsved var en, ingått i Storstadssatsningen. Staden har ansökt om 750 000 kronor av de medel som staten har avsatt. (Stadens ansökan är bilagd.)

De statliga medlen ska användas för insatser som syftar till att öka kunskapen om det svenska demokratiska systemet i allmänhet och valfrågor i synnerhet. Syftet med aktiviteten är att skapa goda förutsättningar för människor att fatta välgrundade beslut om deltagande i samband med 2006-års allmänna val. Insatserna ska också stämma överens med följande krav.

- Målsättningen är att nå de grupper som enligt aktuell forskning och statistik deltar i mindre utsträckning, till exempel unga, personer med utländsk bakgrund, arbetslösa och låginkomsttagare. Närmare definition och avgränsning av målgruppen görs i respektive kommun.

- Arbetsformerna bestäms i respektive kommun, men formerna ska vara utformade så att de uppfyller aktivitetens syfte och målsättning samt övriga villkor för bidraget.
- Ett jämställdhetsperspektiv ska beaktas i arbetet.
- Aktiviteten ska planeras och genomföras inom ramen för den pågående revideringen av de lokala utvecklingsavtalen.
- Aktiviteten ska ske i samverkan med det lokala föreningslivet. Minst hälften av det bidrag som beviljas respektive kommun ska användas för bidrag till det lokala föreningslivet, efter ansökan, för till exempel anordnande av valdebatter, valmöten och annan valinformation. I detta sammanhang bör särskild hänsyn tas till företrädare och organisationer som representerar grupper som upplever utanförskap.
- Valinformationen ska vara politiskt balanserad.
- De politiska partierna ska inte ha möjlighet att ansöka om medel från kommunerna.
- Kommunerna ska redovisa hur de har använt beviljat bidrag. Av redovisningen ska framgå hur verksamheten har genomförts och vilka föreningar som har fått bidrag samt om kommunerna har haft eventuella andra samarbetspartners. Den ekonomiska redovisningen ska vara styrkt av en revisor.

I detta tjänsteutlåtande presenteras ett förslag till en aktivitetsplan för insatser inför valet år 2006. Aktivitetsplanen omfattar även förslag på hur eventuella medel från den statliga demokratisatsningen ska användas. Vidare ingår förslag till aktiviteter som förutsätter dels att nämnden beslutar om att Kulturfestival Vantör 2006 ska genomföras, dels att nämnden ansöker om medel från den centrala medelsreserven.

I bilagd promemoria finns en redovisning av tidigare genomförda valinsatser och valdeltagandet vid dessa val.

STADSDELSFÖRVALTNINGENS SYNPUNKTER

Valdeltagande och tidigare insatser

Tidigare nationella undersökningar, till exempel *Allmänna valen 2002* från Statistiska Centralbyrån, har visat att valdeltagandet varierar beroende av ålder, kön, sysselsättning, civilstånd, inkomst och födelseland. Däremot kan forskningen inte sägas ge någon entydig förklaring till vad som förklarar ett deltagande. Exempelvis, i departementsskrivelsen (Ds 2003:54) *Vem röstar och varför* lyfts skillnader i individernas föreningsaktivitet, förtroende för andra människor, politiska intresse, parti-identifikation och tilltro till valhandlingens effektivitet samt uppslutningen kring synen på röstning som en medborglig dygd fram som förklaringar till variationer i valdeltagandet.

I de senaste valen har valdeltagandet varit lägre i Vantör än genomsnittet för staden och genomsnittet för landet; variationerna inom Vantör har också varit tämligen stora. År 2002 röstade 77,9 procent av landets röstberättigade i valet till kommunfullmäktige. I Stockholm deltog 77,8 procent av de röstberättigade. I Vantör varierade valdeltagandet mellan 84,6 procent i Örby och 61,9 procent i Rågsved. Det ska dock noteras att i en internationell jämförelse är dessa siffror inte uppseendeväckande låga.

Vid tidigare val har förvaltningen genomfört en rad insatser för att uppmärksamma invånarna på att det är val. I huvudsak har insatserna följt samma inriktning med information tillgänglig inom förvaltningens verksamheter och via föreningarna. Men dessa insatser har inte resulterat i ett höjt valdeltagande jämfört med tidigare val.

Det är dock mycket svårt att dra några slutsatser om insatsernas betydelse. Sambanden mellan genomförd informationskampanj, uppnådd kunskap och förändrat agerande är svåra att klarlägga eftersom många olika faktorer spelar in. En försvårande faktor är att det inte är möjligt att fastställa hur valdeltagandet hade varit om insatserna inte hade genomförts. En annan försvårande faktor har att göra med förvaltningens uppdrag/roll och betydelsen av andra aktörers insatser. Förvaltningens informationskampanjer har i huvudsak varit inriktade på att informera om att det är val och om hur det går till att rösta. Men i den senaste informationskampanjen, inför europaparlamentsvalet, efterlyste många invånare främst information om partiernas ståndpunkt; det vill säga information som andra aktörer tillhandahåller.

Det är även i detta val angeläget att information lämnas från flera olika aktörer, utifrån deras skilda roller. Närmare utformning av insatserna utifrån de ramar som denna aktivitetsplan anger, och hur samverkan mellan nämnd och förvaltning ska utformas i samband med insatserna, kommer därför att diskuteras på gruppledarträffar under våren.

Aktivitetsplan

Mål och inriktning för insatserna

Målsättningen är att öka de kunskaper som kan ha betydelse för valdeltagandet. Inriktningen för förvaltningens informationsinsatser föreslås även i år vara att främst informera om att det är val och om hur det går till att rösta. Parallellt med detta kan förvaltningen också bidra till att skapa forum för att nämndpartierna ska kunna sprida information om sina ståndpunkter.

Prioriterade målgrupper

Prioriterade målgrupper för insatserna föreslås vara samtliga invånare i Vantör med betoning på unga, äldre och invandrare.

Resurser

Kostnaderna för valinsatserna beräknas till 550 000 kronor, exklusive arbetstidskostnader för förvaltningen.

Kostnaderna beräknas kunna finansieras dels med de eventuella medel (150 000 kronor) som stadsdelsnämnden kan komma att tilldelas från den statliga demokratisatsningen. Vidare, under förutsättning att nämnden fattar beslut om att Kulturfestival Vantör 2006 ska genomföras, föreslår förvaltningen att nämnden ansöker om 400 000 kronor från den centrala medelsreserven för resterande kostnader. Om medel inte beviljas utgår delar av insatserna enligt redovisningen nedan.

I kostnadsberäkningen ingår inte arbetstidskostnader för förvaltningen utan detta beräknas bekostas av nämndens ordinarie budget. Arbetstidskostnaderna beräknas till 240 timmar, motsvarande 60 000 kronor. I denna beräkning ingår dock inte arbetstid i anslutning till de aktiviteter som planeras för kulturfestivalen.

Utgångspunkten är att använda befintliga personalresurser med arbetsuppgifter som anknyter till demokratiuppdraget – demokratisamordnare, kultursekreterare, medborgarkontorets samhällsväglare, samordnare för Stadsdelsförnyelsen, webbansvarig, etc. – och upparbetade nätverk med Vantörs föreningar. Eventuellt kan personalresurserna komma att kompletteras med en anställning med anställningsstöd. Däremot kan det inte ställas krav på att samtliga medarbetare ska delta i informationsarbetet eftersom detta strider mot gällande kollektivavtal.

Uppföljning

Om medel beviljas från den statliga demokratisatsningen kommer förvaltningen att följa upp insatserna enligt de anvisningar som Regeringskansliet lämnar. Motsvarande gäller för eventuella medel beviljade från centrala medelsreserven. I övrigt avser förvaltningen att följa vilka insatser som genomförs samt följa ungefär hur mycket arbetstid som insatserna innebär och, där så är möjligt, följa hur många som nås av insatserna. Efter valet återkommer förvaltningen till stadsdelsnämnden med en redovisning.

Aktiviteter

- Information om valet ska finnas tillgängligt inom förvaltningens verksamheter, på medborgarkontoret och på webbplatsen. Förvaltningen kommer också att erbjuda biblioteken samma informationsmaterial. Informationsmaterial inhämtas från Valmyndigheten med flera myndigheter. Visst informationsmaterial tas eventuellt fram i samarbete med andra stadsdelsförvaltningar. Ambitionen är att informationen ska vara lättfattlig och finnas på flera språk. Medborgarkontoret lämnar information muntligt.

Kostnad: 0 kronor exklusive arbetstidskostnad förvaltning

- Informationspaket skickas till stadsdelsnämndens råd och Vantörs föreningar

Kostnad: 0 kronor exklusive porto- och arbetstidskostnad förvaltning

- Nämndpartierna erbjuds möjligheten att ställa ut informationsmaterial på medborgarkontoret.

Kostnad: 0 kronor exklusive arbetstidskostnad förvaltning

- Demokratikonvent. Hyresgästföreningen genomför tillsammans med förvaltning ett så kallat demokratikonvent där unga och politiker ska erbjudas möjlighet att mötas.
Kostnad: 50 000 kronor är avsatt inom Stadsdelsförnyelsen, exklusive arbetstidskostnad förvaltning

- Provväl genomförs i Vantörs högstadieskolor
Kostnad: 0 kronor exklusive arbetstidskostnad förvaltning

Under förutsättning att stadsdelsnämnden tilldelas 150 000 kronor från statens demokratisatsning.

- Information om valet sprids i annons i lokaltidningen Mitt i söderort.
Kostnad: Annonser 12 000 kronor, exklusive arbetstidskostnad förvaltning

- Salongerna ordnar en politikerdebatt med representanter för nämndpartierna, med fokus på äldrefrågor.
Kostnad: Annonser, lokal, moderator och fika: 12 000 kronor exkl. arbetstidskostnad

- Förvaltningen ordnar tillsammans med Vantörs bibliotek föreläsningkvällar med inhyrda föreläsare på temat demokrati och valdeltagande.
Kostnad: Föreläsare och annonser: 40 000 kronor, exklusive arbetstidskostnad förvaltning

- Gemensamt möte för Vantörs föreningar på temat demokrati och valdeltagande. Information och diskussion om hur föreningar kan delta i insatserna.
Kostnad: Annonser, lokal och fika: 10 000 kronor, exklusive arbetstidskostnad förvaltning

- Föreningarna erbjuds att söka bidrag för att genomföra valinformationsinsatser. Ansökningar som är inriktade på grupper med lågt valdeltagande, och som bygger på att flera föreningar samverkar, prioriteras. Vidare prioriteras ansökningar där den sökta insatsen genomförs i anslutning till den planerade Kulturfestival Vantör 2006. Valinformationen ska vara politiskt balanserad. De politiska partierna beviljas inte medel. I övrigt ska nämndens riktlinjer för föreningsbidrag följas (antagna SDN 2004-10-28).

Kostnad: Bidragsmedel och annonser: 75 000 kronor, exklusive arbetstidskostnad förvaltning

Under förutsättning att stadsdelsnämnden tilldelas 400 000 kronor från stadens centrala medelsreserv.

Vantörs stadsdelsnämnd planerar att anordna en kulturfestival i samverkan med det lokala förenings- och näringslivet, med flera aktörer under sommaren år 2006.

Under den planerade kulturfestivalen skapas en plattform för att nå många människor. Kulturfestivalen kan också bidra till känslan av samhörighet inom området, och därmed till förtroendet/tilliten till andra, vilket har visat sig ha betydelse för människors deltagande och engagemang. Kulturfestivalen är ett sätt att visa upp Vantörs mångfald, vilket även det står i överensstämmelse med villkoren för de avsatta medlen i centrala

medelsreserven. Under förutsättning att nämnden har fattat beslut om att Kulturfestival Vantör 2006 ska genomföras, bedömer förvaltningen därför att det är rimligt att ansöka om medel för de insatser som redovisas nedan från de medel som har avsatts för valdeltagande- och deltagardemokratiinsatser samt till insatser för ökad jämställdhet och mångfald.

Under kulturfestivalen är ambitionen följande.

- *Att informera besökarna om att det är val.* Förvaltningen erbjuder besökarna information om att det är val och om hur det går till att rösta. Dels ska besökarna ha möjlighet att söka upp information i förvaltningens informationstält, dels kommer förvaltningen att söka upp besökarna med information.
- *Att medvetandegöra besökarna om deras möjligheter att delta i politiska beslutsprocesser och betydelsen av ett deltagande.* Föreningen Svea Sträng/Ung utan Pung gör en föreställning på detta tema. Vantörs ideella föreningar har möjlighet att i ett föreningstält presentera sin verksamhet.
- *Att skapa en arena för nämndpartierna att presentera sina ståndpunkter på.* En moderator leder en debatt mellan företrädare för nämndpartierna. Debatten inleds med uppträdande för att ytterligare väcka intresset. De politiska partierna har möjlighet att själva anordna och bekosta sina partitält på området.

Information om kulturfestivalen och möjligheten till information under den sprids via lokaltidning, webbplats och affischering.

- Föreningen Svea Sträng/Ung utan Pung beviljas ett bidrag för att ta fram och spela en föreställning med syftet att få åskådarna medvetna om sin roll i samhället, känna till sin makt och utnyttja sin rösträtt i valet 2006.

Kostnad: Bidrag till föreningen Svea Sträng/Ung utan Pung: 150 000 kronor

- Marknadsföring inklusive översättning.

Kostnad: Annonser, översättning och tryck: 50 000 kronor

- Scen och teknik

Kostnad: Scen och teknik: 40 000

- Moderator till debatt

Kostnad: Moderator: 25 000 kronor

- Uppträdanden för att väcka intresse i samband med debatt

Kostnad: Artist/uppträdanden: 80 000 kronor

- Informationstält för förvaltning och för ideella föreningar

Kostnad: Tält, golv, bord och stolar: 55 000 kronor

Totala kostnader för denna del: 400 000 kronor.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner den föreslagna aktivitetsplanen och ger förvaltningen i uppdrag att genomföra den. Under förutsättning att nämnden fattar beslut om att Kulturfestival Vantör 2006 ska genomföras föreslår förvaltningen att nämnden ansöker om 400 000 kronor från den centrala medelsreserven för valinsatser enligt aktivitetsplanen. Nämnden föreslås också besluta att ge föreningen Svea Sträng/Ung utan Pung 150000 kronor i bidrag, under förutsättning att nämnden erhåller medel från centrala medelsreserven. Slutligen föreslår förvaltningen att nämnden godkänner förslaget på hur eventuella medel från den statliga demokratisatsningen ska användas.

BILAGOR

1. Nämndens ansökan om medel till insatser för ökat valdeltagande, deltagardemokrati, jämställdhet och mångfald
2. Promemorian Insatser inför valet år 2006
3. Stadens ansökan om bidrag för att delta i aktiviteten valinformation